

Skepparehistorier /

Bagger, Alban Agathon,

59 C Br.

National Library
of Sweden

BAGGER, A.A.

Roman
sv.
(Bj.)

Keppare-

Historier

berättade

af

—g—.

Historien om styrman Bonde

hans historier och andra sanningsenliga

Sjömanshistorier.

Pris: 35 öre.

GÖTEBORG.

A. LINDGREN & SÖNERS FÖRLAG 1907.

Kungl. biblioteket

0 0000 000107799

Keppare-

Historier

berättade

af

—g—.

Historien om styrman Bonde

hans historier och andra sanningsenliga

Sjömanshistorier.

GÖTEBORG

A. Lindgren & Söners Boktryckeri 1907.

1

Rebbare-

Historier

bestämda

18

8

Historien om styman Bonds

hans historik och andra berättelser

Sjömanshistorier.

1818

Uppsala

Historien om styrman Bonde

Under sjömännens långa vakter på däck om nätterna hafva de god tid att lämna sin fantasi fritt spelrum, och det händer därför ej så sällan, att den skenar iväg något längre, än hvad som af förståndigt folk kan gillas. När dessa fantasier klädas i ord, kallas de vanligen skepparhistorier och anses af många vara icke fullt öfverensstämmande med sanningen.

En sådan historia, som för omkring 40 år sedan berättades af en gammal matros, som själf hört den i sin ungdom, är följande:

Styrman Bonde var en »förläst student», d. v. s. han hade läst latin, och den som försökt att lära sig ett språk, som ingen människa talar och som nästan ingen människa begriper, med honom kan det ju aldrig stå rätt till. Emellertid hade herr Bonde under sin s. k. studietid gjort det så hett för sig, att han måste söka svalka på sjön, där så många andra unga män, som ansågos icke duga till annat, sökt bryta sin bana.

I detta lofvande syfte kom också hr Bonde till Göteborg för att söka hyra. Hans egenhet att föredraga manliga idrotter framför studier hade gifvit honom ett hurtigt och friskt utseende och då hans fräckhet och rörliga tunga aldrig sveko honom, så hade han ej svårt att inbilla en skeppare, hvilken ögonblickligen behöfde en styrman, att just han var rätt mannen och därtill en ovanligt duktig sådan. Detta inträffade sent på eftermiddagen, och som styrman Bonde behöfde någon tid att packa in sina saker, kom han ej ombord förrän alla segel voro satta och man var färdig att kasta loss förtöjningarna. Strax därpå var det mörkt, och som styrmannen var en så duktig sjöman, lät kaptenen honom taga första vakten på natten. Det kan tyckas besynnerligt att han genast fick ett sådant förtroende, men på den tiden behöfde en styrman inga examensbetyg, och han troddes på sitt ärliga utseende.

Ombord å skeppet fanns en kajutpojke, och af alla pojkar äro kajutpojkar de värsta. De hafva en grad af själf-förtroende och fräckhet, som motsvarar deras brist på fruk-

tan för stryk. De äro i allmänhet fula fiskar att fjälla, och så var ärven förhållandet med denne, som dock genast fann sig starkt dragen till den nye styrmannen.

Styrman Bonde hade hittills varit förståndig nog att icke genom några frågor röja sin okunnighet, men när vinden började friska allt mer, svek honom modet, och frågade kajutpojken, som stod bredvid honom:

— Hvad skola vi göra, jag tror det välter?

Pojken, som varit till sjös förr, svarade:

— Snart kommer båtsman och frågar om styrman icke skall bärga segel, men då säger styrman bara:

— Står som står!

Det dröjde inte länge innan båtsmannen kom akterut och frågade:

— Ska' vi inte bärga segel, styrman?

— Står som står! — svarade styrmannen med en röst som ljud hemsk till följd af hans rädsla.

Båtsmannen lunkade förut och sade till sina kamrater:

— Det var mig en ettersaltad haj, allt hvad han svarade var: »står som står», och ögonen stodo i skallen på'n, så jag blef riktigt rädd. I ska'n få se, att den där blir inte god att tagas med.

Under tiden ökades vinden allt mera och i en by sprungo båda märsstängerna rätt af.

— Herre Gud! hvad skola vi nu göra? — sade styrman.

— Spring ned i källaren under kajutan och göm sig — svarade kajutpojken, som nu genomsådat sin förman.

Nu blef det uppståndelse ombord. Kaptenen och hela besättningen kommo på däck.

— Styrman Bonde! hvar är styrman? — ropade kapten, men fick intet svar.

— Han gick visst öfver bord! svarade kajutpojken med sin gälla stämma.

Kaptenen blef förtviflad.

— Jag hade icke brytt mig om, att masterna gått, bara jag hade fått behålla min styrman. Åh! en sådan karl; hans make får jag aldrig.

Vinden öfvergick till storm, och besättningen arbetade hela natten med att få ombord de å långs sidan liggande stängerna, och under de två dagar, som stormen varade, hade den fullt upp att göra med skadornas reparation.

Styrman Bonde trufdes just icke för väl i källaren, fast kajutpojken bar till honom mat och vatten.

På tredje dagen, då det blifvit alldeles stillt, kom pojken ned i källaren och frågade:

— Kan styrman simma?

— Som en fisk!

— Passa på då, för nu är kapten inte i kajutan. Hoppa ut genom kajutfönstret och säg att styrman har simmat hela tiden.

Snart hördes ett rop akterut i sjön.

— Ship ohoj!

— Man öfver bord! — skrek kajutpojken.

— Ned med rodet! Brassa back! Sätt ut giggen! — kommenderade kaptenen.

— Hvem är det?

— Kapten! Kapten! det är styrman — ropade kajutpojken, som sprungit akterut.

— Styrman? är du galen pojke?

Utan tröja mössa och stöflar lyftades styrman Bonde i båten, synbarligen mera död än lefvande. Han kunde inte tala bara stönade. Kaptenen tog emot honom på däck.

— Hvad vill detta säga, hvar har styrman varit?

— Simmat... jag har varit så nära många gånger... så kom vind... och vrängde ut och in på ögonen, svimmade han i kaptenens armar.

Han bars in i kajutan, frotterades med bränvin och fick bränvin som medicin, ty på den tiden hjälpte bränvin för allt, tills han slutligen slog upp ögonen.

Genom omsorgsfull behandling bättrades vår styrman snart nog, men krafterna dröjde länge att återkomma, hvarföre kaptenen befriade honom från all tjänstgöring, äfven sedan de kommit till hamn i England.

Styrmannens bedrift att simma i 2½ dygn och upphinna skeppet, styrkte naturligtvis kaptenens goda tanke om honom ännu mera nu trodde han honom vara i stånd till hvad som hälst och skröt vid alla tillfällen öfver sin duktige styrman.

*

En dag då kaptenen var i sällskap med flera andra skeppare, talade han vidt och bredt om sin styrman och att ingen kunde simma som han, men nämnde icke att han simmade i

2 dygn. En närvarande amerikanare påstod dock, att han ombord på sitt fartyg hade en neger, som simmade ännu bättre.

— Jag håller vad, sade vår kapten. 100 pund sterling.

— Antaget! — sade amerikanaren.

Sedan det öfverenskommits, att täfningen skulle börja från det svenska skeppet, gick kaptenen ombord.

— Styrman! sade han — här är en lång »yankee», som säger, att hans neger simmar bättre än styrman. Jag har slagit vad om 100 pund och styrman får hälften.

— Tack kapten! det är lätt förtjänta pengar, men jag skall hafva med mat och bränvin, och så en flaska vatten, ty inte skall jag gifva mig på de första två dygnen.

På utsatt tid infunno sig amerikanaren och negern.

Styrmän. Bonde träder ur sin hytt, klädd i ett par simbyxor och med en målad segeldukspåse på ryggen. En buteljhals stack fram ur påsen.

— Är du nu färdig, så begifva vi oss i väg — sade han till negern, hvarpå han hoppade öfverbord.

Negern, som trodde att påsen var något slags simdyna, protesterade däremot; men då han fick höra, att det var proviant i den, och styrmannen redan förr simmat i öfver två dygn och att han nu ämnade vara ute minst lika länge, så förklarade han, att så länge kunde inte han vara ute och att han förlorat vadet. Pengarna betalades till kaptenen och styrman Bonde tog sina 50 pund, hvaraf dock kajutpojken fick ett par, för att han fortfarande skulle tiga.

Denna framgång gjorde både kaptenen och styrmannen öfvermodiga. Den förre trodde nu fullt och fast, att det inte fanns något i världen, som icke styrmannen kunde göra, och på kaptenens ord började denne tro detsamma.

*

En afton, då vår kapten, i sällskap med några andra skeppare, satt vid sin toddy på ett värdshus, rörde sig samtalet om de gamla goda tiderna, då sjöfolket var mycket bättre än nu.

— Ja, nu ha de blifvit så lata, att man får ha en domkraft att flytta dem med. Se bara på dem när de gå till väders. De krypa som krabbor.

— Ja! — medgaf en kapten i sällskapet — men jag har dock en lättmatros, hvars make inte finnes; han går aldrig till väders; han springer som en katt.

Nu hade visserligen vår kapten aldrig sett styrman Bonde till väders, men i föräktlig ton utropade han genast:

- Springa! hvad är det mot min styrman? han flyger.
 — Åh! han kan inte vara kvickare än min lättmatros.
 — Håll vad!

Vad hölls nu om ett betydligt belopp, och som styrman Bonde var så öfverlägsen, skulle han äntra upp i stortoppen, som var högst, under det att lättmatrosen skulle gå till förtoppen. Båda skulle lägga handen på knappen och därefter skynda ned. Den som först kom i däck hade vunnit.

Med hemlig oro hörde styrman Bonde hvad kaptenen utsatte honom för, men han höll god min.

Vid täflingens början fick man se ett kosteligt skådespel. Lättmatrosen, vig och stark, kilade upp för riggen, under det styrman Bonde af alla krafter kraflade mot höjden. När styrmannen hunnit till knappen, var den andre halfvägs nere. Men nu ändrade sig förhållandet. Styrmannen hade just börjat nedstigandet, och åkte med full fart utför bramvanten, trampade miste, släppte taget med händerna, gjorde några kullerbyttor i luften och slog med den kötrika ste delen af sin kropp mot ett tåg, som var spändt mellan två andra tåg. Detta brast visserligen, men det hade hejdat farten, så att vår styrman, efter ännu en volt, till sin ytterligare förvåning fann sig stående på däck. Han hämtade sig ögonblickligen och ropade mot den ännu i förriggen varande matrosen:

— Är du inte nere ännu, din krabba!

Vadet var vunnit och styrmannen fick sin andel.

Efter detta äfventyr var styrman Bonde behäftad med »ömna känslor», som hindrade honom att sitta, men som också befriade honom från arbete.

*

En annan gång sammanträffade kaptenen med en fransk sjöofficer, som under samtalet kom att nämna, att ombord på hans fartyg fanns en karl, som åt så förfärligt; ingen kunde öfverträffa denne storätare.

— Ingenting mot min styrman — sade kaptenen, med ett medlidsamt leende. — Han kan äta upp en kalv till frukost.

— Omöjligt! — sade fransmannen.

— Håll vad! — sade kaptenen.

Och så höllo de vad. Kaptenen hade nog iakttagit, att hans styrman var begåfvad med en ovanlig frisk aptit, men vid tanken på det höga vadet blef han orolig. Kommen ombord midt i natten väcker han styrmannen och frågar:

— Kan styrman äta upp en kalv till frukost?

Yrvaken gnuggar styrmannen sig i ögonen och svarar efter något betänkande:

— Ja! om han inte är för gammal så... men då skall jag ha bra med öl och brännvin till.

Följande morgon infinna sig kaptenen och styrmannen ombord på det franska örlogsfartyget, där officerarne nyfiket samlade sig omkring dem.

— Aha! — hördes det rundt omkring, — där är den som skall äta upp kalvven; det går inte.

Vid inträdet i messen fann man ett stort dukadt bord, fullsatt med större och mindre fat, karotter och assietter fulla med kotletter, raguer, fricassé o. s. v., samt rundt omkring detta en hop flaskor och glas.

— Ett utmärkt brännvinsbord — tänkte styrman Bonde.

— Jo, jo! fransmännen äro kända för sin matlagning.

Han slog sig ned och nu började det. Han åt oförtrutet. Det ena fatets innehåll efter det andra försvann som dag för solen, och allt emellanåt friskade han upp aptiten med en sup. Sedan detta pågått ett par timmar, och det så kallade »brännvinsbordet» var rent för mat, lade han ned knif och gaffel, suckade, såg på kaptenen med en orolig min och sade:

— Kaptent! Kommer inte kalvven snart, så vet jag inte, om jag orkar med honom.

Ett väldigt jubel utbröt bland fransmännen, då kaptenen för dem öfversatt styrmannens ord. Kalvven var uppäten. Styrman Bonde hade trott att den skulle serveras kokt hel.

*

Styrman Bonde stod nu på höjden af ära och ryktbarhet och sökte därför ett medel att draga sig ur spelet, innan hans kaptent upptäckte att han blifvit bedragen. Ett tillfälle erbjöd sig snart.

En morgon då styrman Bonde skulle gå i land, frågade honom kaptenten om han icke ville taga en sup. Självt tyckte han att det var för tidigt. Styrman tackade, kaptenten drog upp en ny butelj och supen störtade ned i styrmannens vida svalg.

Fram på dagen, då kaptenten själf skulle taga sig en »jamare», upptäckte han till sin förskräckelse, att han gifvit styrmannen ett glas svafvelsyra. Under största oro afvaktade

han styrmännens återkomst. Då denne slutligen kom ombord på kvällen, var han inte riktigt så nykter som en blåbandist, hvilket han, innan kaptenen hann säga något, förklarade bero därpå att han hela dagen känt sig så torr i halsen.

— Hur är det med styrman?

— Jo tack! annars är det bra.

— Det var väl det, för jag råkade olyckligtvis ge styrman svafvelsyra i stället för bränvin.

— Det kan jag min själ tro! ty för hvar gång jag snöt mig, blef det ett hål i näsduken.

Därpå gick han och lade sig. Under natten gjorde han upp sin plan för framtiden, hvilken han beslöt att genast sätta i verket.

Följande morgon låtsade han plågor i mage och bröst. Ansträngningarna hade varit för stora, och han bad nu kaptenen, att han skulle blifva afmönstrad och hemsänd, ty han måste genomgå en brunnskur. Med svidande hjärta måste nu kaptenen skiljas från sin trogne styrman, som blef rikligen begåfvad, och styrmannen glömde ej håller af sin van kajutpojken, som ju var första orsaken till alla hans framgångar.

*

Om styrman Bondes vidare äfventyr har förf. efter trägna forskningar lyckats erföra följande:

Väl hemkommen gifte han sig med ägarinnan till en inbringande värdshusrörelse i en stad där hans föregående voro okända, samt lefde i lugn och ro, med undantag af att han emellanåt måste kasta ut en eller annan bråkig kund.

Dessa tillfällen voro dock sällsynta, ty kapten Bondes värdshus var mycket besökt, emedan han, efter femte tuddyn på aftonen, brukade omtala en eller annan historia från sitt långa och erfarenhetsrika sjömanslif. Härmed fortfor han i många år och var slutligen själf öfvertygad om att han verkligen upplefvat alla de äfventyr, i hvilka han påstod sig hafva spelat en roll.

I hvilken riktning dessa historier gingo, kan man finna af nedanstående prof.

*

— En resa hade jag ett fartyg, som seglade mycket väl, men som också var mycket rank. För att besättningen skulle kunna gå på däck, då vinden blåste från sidan, hade jag låtit

spika ribbor längs detsamma så att de skulle få fotfäste. En dag öfverraskades jag af en häftig by, som krängde fartyget så att jag trodde det skulle kantra. Alla fall och skot losskastades, men som fartyget krängde så mycket, kunde råna icke glida ned. Jag och besättningen måste hålla oss fast i tågerna under det fartyget med ursinnig fart rusade genom vattnet. Då fick jag se hur grisen af alla krafter, längs en ribba, började springa föröfver för att komma in i sitt hus, men oaktadt han sprang föröfver, blef han dock, till min ytterliga förvåning, liksom af en osynlig kraft dragen akteröfver, och slutligen for han baklänges i sjön akterut.

Farten hade varit för stark! Vi hade seglat ifrån honom.

*

— En dag då jag låg i stiltje inne i Västindien, blef jag slagen öfverbord af mesanbommen. Då jag kom till ytan märkte jag till min fasa, att en vidunderligt stor haj kom simmande rakt mot mig. Att undkomma honom var omöjligt, ty om jag också hade kunnat hålla honom en dag på sträcken, så visste jag dock att han var bättre konstsimmare än jag. Finge han mig mellan tänderna så skulle han bita af mig som en kålstjälk, därför fattade jag ögonblickligen mitt beslut. Hajens gap sitter långt bakom nosen, och han vänder sig därför alltid på sidan, då han skulle sluka sitt byte.

— Jag drog min store slidknif och afvaktade hvad som skulle komma. Hajen nalkades sakta, vände sig på sidan och öppnade sitt förfärliga gap — och med ett kraftigt simtag störtade jag mig rakt in i detsamma. Jag hade knappast hunnit draga åt mig benen, då jag hörde hur hajen slog ihop käftarna så att hvarenda tand skällrade. Hurra! räddad! tänkte jag. Men jag hade gjort upp räkningen utan värden, hvilket jag hoppas att ni mina kära gäster aldrig skola försöka. Hajen gjorde en våldsamt sväljningsrörelse och jag — ja jag fastnade i halsen på honom. Tänk er själf hur det skulle vara om ni sutto i vrångstrupen på en haj! Nå, hajen sväljde och jag hjälpte till, och genom förenade ansträngningar slant jag slutligen ned i magen på honom. Det var detta ögonblick jag afvaktat, ty hajen kunde ju inte bita mig så länge jag låg i hans mage. Med min knif började jag genast att arbeta mig ut igen, men hajen, som troligen aldrig haft sådana magknip förut, lefde som en röfvere och jag slängdes hit och dit. Jag lyckades slutligen få så stort hål på hans

tjocka hud att jag kunde krypa ut. I detsamma fick jag ett förfärligt slag af hajens stjärt, som kastade mig högt upp i luften, och då jag föll ned, slog jag mot ett hårdt föremål så att jag svimmade. Tänk er då min glada öfverraskning då jag kom till sans. Jag hade fallit ned rakt i båten, som mina raska gastar skickat mig till hjälp.

— Det enda obehag som jag hade af detta äfventyr, var att jag luktade fisk så otäckt i flera månader.

— Jo! jo! den som farit jorden rundt så många gånger som jag, han har både fått se och erfara en hel hop.

*

— Det måtte ha varit en förfärlig haj — sade en af gästerna — är det möjligt att de kunna vara så stora?

— Hå! denna var ändå inte af de största. Min styrman var en gång i båten och hade något arbete utombords, då han halkade och föll öfverbord. Man kastade en åra till honom men just som han fått tag i den, kom en haj och slök både honom och åran.

— Det var hemskt! stackars karl som skulle få ett sådant slut.

— Slut! hvem har sagt att det var slut med honom? Det märkes nog att ni icke kände mitt folk.

— Men hvad kunde han då göra för sin räddning?

— Jag tycker det var ganska enkelt. Han tog naturligtvis åran och vrickade hajen i land.

*

— Jag var en gång bjuden på jakt till en vän, som påstod att det skulle vara så godt om vildt på hans mark. Jakten hade börjat och under flera timmar hade det ej gifvits tillfälle att skjuta, då jag äntligen får se en kråka sitta i ett träd. Bättre något än intet tänkte jag och lägger an. Kråkan satt och stirrade mig i ögonen, och som man aldrig bör skjuta en fågel med, utan mot fjädern, började jag gå rundt trädet. Efter som jag gick, vred kråkan hufvudet efter mig tills jag återkom till min förra plats. Jag blef förargad och skulle just till att skjuta, då kråkan föll ned från trädet och var stendöd.

— Märkvärdigt! hur kom detta sig?

— Det dumma kräket hade setat och vridit halsen af sig.

*

— Det måtte allt vara intressant att få se så många folkslag och iakttaga deras seder och bruk?

— Ah ja! men man vänjer sig så lätt vid sådant, att man till slut icke tänker på det. Jag har dock i Afrika sett besynnerligare människor än på andra ställen.

— Jag hade en gång tagit min styrmen och några man af besättningen med mig på jakt. Så nalkades vi ett litet busksnår och jag tillsade mitt folk att omringa detsamma och under fullkomlig tystnad, med spända gevär så småningom innesluta det, ty jag var nästan säker på att där skulle finnas villebråd af ett eller annat slag. Då vi kommit nära, hörde vi ett svagt ljud, som af snarkning. Jag gaf mitt folk tecken att stanna och gick ensam in i snåret. Det visade sig då att ljudet kom från ett djur, som såg ut att tillhöra fladdermössens släkte, men mycket större, ty det var omkring 3 fot långt och hade ena vingen utbredd öfver sig. Vid det att jag trampade på en torr kvist vaknade det och sprang upp. Döm om min förvåning då jag får se en liten spritt naken karl, som uppgaf de jämmerligaste nödrop, då han fann att han ej kunde undkomma. Vi fångade honom lätt och det visade sig nu att han hade öron så långa att de nästan släpade på marken. Han hade legat på ena örat och haft det andra till täcke.

Vi förde honom ombord och behandlade honom på bästa sätt, men antagligen kunde han ej fördraga förändringen i klimatet, ty han dog under resan och då vi icke hade nog sprit för att konservera honom, måste vi begravva honom i sjön. Dessförinnan afskar jag hans öron, som jag sedermera skänkte till British Museum, där de ännu förevisas som en af deras största märkvärdigheter.

*

Australien är ett konstigt land. Korparne äro hvita och svanorna svarta och däggdjuren bära sina ungar i en påse under magen. Lika konstiga äro infödingarna. De gå alltid nakna och bära ett rep omkring lifvet. De äta mest råttor, maskar och sådant där, som man inte blir fet af; därför äro de också så magra att man kan på långt håll höra hur benknotorna skramla. Allt efter som de blifva hungriga, draga de åt repet omkring lifvet och då känna de ej att magen är tom. Till följd af sin magerhet äro de ofantligt viga och sakna dessutom ingalunda krafter. Fastän deras vapen äro

dåliga äro dock infödingarna goda jägare, som förstå att nedlägga villebrådet, oaktadt det skrammel, som uppstår i benknotorna vid deras minsta rörelser, hindrar dem att smyga sig på deras utsedda byte.

Som ett exempel på deras ovanliga jaktmetod, vill jag endast anföra huru de gå tillväga för att komma åt kängurun, som allmänt förekommer. När de upptäckt ett sådant djur, lägga de sig ned i det höga gräset, så att de själfva blifva osynliga, och härma en känguru-unges läte. Om detta knep lyckas, så att djuret kommit nära jägaren, springer han hastigt upp, endast beväpnad med en käpp. Kängurun, som icke springer som andra djur, utan alltid hoppar på bakbenen, tager då till flykten med väldiga språng och jägaren — springer efter tror ni? — Nej, han slår hjul, och detta gör han med sådan ursinnig fart, att det ser ut som om ett svart hjul rullade ut efter gräset. När han så hunnit upp kängurun, slår han den i hufvudet med käppen och håller på därmed, utan att sakta farten, tills han slagit ihjäl den, hvilket ofta kan dröja länge, eftersom djuret är ganska seglifvadt.

För en sådan jakt fordras mycken öfning; det är också endaå de skickligaste, som kunna lyckas därmed.

*

— Negrerna ja! Dem har jag varit mycket tillsammans med. Det är gossar som kunna tåla värme. En gång släppte vi ut grisen då vi skrubbade däck och öste vatten på honom som vanligt. När däckets var rent, var det någon som stängde till grishuset utan att se efter om grisen var inne. Vi voro nära linien och kunde knappt bärga oss för värmen, men en neger, som vi hade ombord, hade på sin frivakt lagt sig att sofva i solskenet, och grisen, som inte kunde komma in i sitt hus hade icke bättre vett än att han gick och lade sig bredvid negern.

— Då jag efter några timmar kom att gå föröfver, märkte jag att någon hade slagit ut en hop olja, som rann från lovert ned till lä. Förargad öfver sådan misshushållning med oljan och öfver att däckets var fördärfvadt, gick jag öfver till lovert och finner då att det var grisen som höll på att smälta ned. Han var redan så medtagen att han knappt kunde stå på benen och skinnen hängde i stora veck omkring honom, liksom på en noshörning. Jag fick honom in i hans hus där han kryade

till, men det dröjde många månader innan han fick sitt hull igen.

— Och negern! Han gruffade för att grisen icke fick ligga kvar; den höll honom varm om ryggen sade han.

*

— Negrerna äro mycket begifna på starka eller, som de kalla dem: varma saker. När jag seglade på guldkusten, fick jag mången hand full med guldsand för en sup. Jag hade negrer ombord, hvilka hjälpte till med lastningen. En dag stod jag och såg på när de åto middag. Den ene efter den andre stack handen ned i grytan och halade till sig ett stycke krokodilkött, öfver hvilket de slogo litet af en vätska, som förvarades på en butelj. Vid närmare efterseende finner jag att de förtärt nästan allt mitt messingsvatten, hvilket de användt i stället för ättika.

— De hade inte bröd, men åto till köttet små gröna och röda växtskidor, hvaraf de stoppade munnen full. Jag smakade på en af dessa. Det sved som om jag fått eld i halsen. Jag drack vatten och det blef mycket värre. Slutligen måste jag ställa mig med vidöppet gap midt emot vinden, så att det blåste ned genom halsen på mig. Detta lindrade, men under tiden hoppade negrerna och skrattade som galningar åt mig. Det var Chilly-peppar de kanaljerna åto.

*

— Men värre skulle jag få se. Jag hade gått i land för att se efter en båt, som jag lämnat till reparation på ett litet skeppsvari, som fanns där. En gammal neger stod och kokade beck i en stor gryta, under det att några pojkar stodo rundt omkring och drefvo spektakel med honom. Då tog han slevven och stänkte hett beck efter dem, men pojkarne höllo sig på sådant afstånd att han ej kunde nå dem. Gubben var dem dock för slug. Under det han vände ryggen till dem, tog han helt oförmärkt munnen full af kokande beck samt gick bort från grytan. Nu blefvo pojkarne djärfvare och då de kommit tillräckligt nära, sprutade negern det kokande becket på dem så att de skrikande sprungo sin väg. Gubben skrattade, spottade ut rästen af becket och gick åter till sin gryta.

*

— Man sade mig här att i öknen, som gick nära intill kusten, skulle det vimla af lejon, och som jag gärna ville hafva ett par sängmattor af lejonhud, tog jag min hund med mig, — en stor newfoundländare. Jag antog att min expedition icke skulle dröja mer än några timmar hvarför jag icke tog något vatten eller mat med mig. Snart var jag ute i öknen, solen brände förfärligt, sanden var så het att den snurrade skinnet på mina skor och den stackars hunden kunde icke ett ögonblick stå stilla. Äfven då jag stannade, stod han och trampade oupphörligt. Inga lejon syntes till och till råga på allt började det att blåsa. Vinden hvirflade upp den fina sanden, så att allting inom kort var insvept i en ogenomträngande dimma, hvari jag, som ej hade någon kompass med mig, snart gick vilse, ty dimman dolde solen. Så fick jag tillbringa natten i öknen, där det var lika hett som på dagen. Fram på eftermiddagen följande dag var jag nära att försmäkta och tänkte att mina ben skulle komma att hvitna i öknen, den fina sanden inträngde i näsa och mun, jag led förfärligt af törsten och insåg att om icke hjälp snart kom, så vore jag förlorad. Då hunden, som var lika illa ute som jag, gjorde ett svagt försök att vifta med svansen, kom jag att tänka på att han kunde blifva ett medel till räddning. Jag ville dock icke döda honom, därtill var han mig för kär. Med ett raskt snitt skar jag af hans svans, förband stumpen med min näsduk, lade svansen på marken och krefsade litet sand öfver honom och lät honom ligga där en halftimme, hvarefter den var fullkomligt genomstekt.

— Under det jag åt det lilla kött, som fanns på densamma, satt hunden och såg på med sorgsna blickar, allt emellanåt görande försök att vifta med den stump, som fanns kvar. Sedan jag gnat svansen så någa som möjligt, fick hunden äta upp knotorna, hvilket han gjorde med synbar förtjusning. Vi hade båda stärkts af denna enkla måltid och då vinden snart därpå lade sig och solen bröt fram voro vi räddade från ett äfventyr, som jag trodde skulle hafva blifvit vårt sista.

*

— Ni tycken kanske att det är farligt att fara till sjös, men det är ibland lika farligt att vara i land. Det fick en af mina matrosar erfara då han en gång hade fridag i Australien. Han hade gått i land och hade antagligen fått ett par supar

för mycket, ty han gick och lade sig att sofva i gräset. Detta blef hans olycka, ty fastän det icke fanns några större rofdjur i Australien, så äro de små så mycket farligare. Där finnes nämligen en sorts gråa nästan mikroskopiska myror, hvilkas närvaro endast röjas af att marken på sina ställen är öfverdragen med ett grått, sammetsliknande band, där myrorna tåga fram. Nu hade matrosen råkat lägga benen öfver ett sådant band och insomnat. Myrorna började genast sitt arbete. De angrepo i millionstal, hållande sig till benen nedanför knäna. Hvar och en tog sin mikroskopiska bit, på samma gång afsöndrande en skarp syra, som verkar så sammandragande på blodkärlen, att icke en droppe blod sipprar fram. Denna syra är troligen också smärtstillande, ty den af myrorna anfallne synes vara fullkomligt känslolös för deras bitt. Huru länge matrosen varit utsatt för deras anfall har icke kunnat utrönas, men det första karlen vid uppvaknande fick se, var en inföding, som hjulade och bankade på en känguru med en käpp. Han satte sig upp och det han nu fick se, fyllde hans själ med fasa. Skor, strumpor, byxor, kött och ben voro uppätta ända upp till knäleden och benstumparna täcktes af en grå massa, som liknade sand. Han uppgaf ett högt nödrop och svimmade. Lyckligtvis fanns folk i närheten, som hörde hans rop, annars hade han väl blifvit helt och hållet uppäten, utan att han märkt det. Han blef förbunden af tillkallad läkare, som förklarade honom vara utan fara, ty myrorna göra sin sak bättre än den skickligaste kirurg.

— Efter tre veckor kunde han åter börja arbeta ombord, men träbenen, som han måst anlägga, tillät honom icke att gå till väders. Jag använde honom därför till segelsömnad och andra arbeten på däck. Han var för öfrigt ovanligt vig och stark samt hade godt homör, hvilket han ofta visade genom att för kamraterna åstådliggöra huru australiern jagade kängurun.

— Det märkvärdigaste af allt är dock, att karlen till följd af detta äfventyr blef en fruktansvärd slagskämpe. Han hade en gång gått i land i Callao och af en eller annan anledning kommit i gräl med några spanjorer. Slagsmål uppstod och mannen var nära att duka under för öfvermakten då han kom att tänka på australiern och kängurun. I ett ögonblick står han på händerna, hjular rundt och utdelar de förfärligaste slag med träbenen. Spanjörerna stöpo till höger och vänster

och vår man gick segrande ur striden — med sex knifvar fastsittande i träbenen!

*

— Finnarne är ett folk som kan och vet merä än andra människor. Jag hade en gång i Rio låtit flera man af besättningen gå i land och bland dem var också en finne. Som vanligt togo de öl för ärende och slagsmål uppstod. Inom kort kom det polis tillstädes och anföll med blanka vapen. Härvid råkade de att sticka ihjäl en portugis, och för att freda sig själfva, anklagade de finnen för att hafva mördat honom. Vid polisförhöret svuro alla poliserna på att finnen var den skyldige. Konsuln kunde intet göra till hans försvar; landets lagar måste följas och finnen dömdes till döden. Det gjorde mig ondt om honom ty det var en bra karl, som i nyktert tillstånd aldrig ofredade någon. Dagen innan afrättningen skulle äga rum fick jag bud från finnen, med begäran att följande morgon skulle infinna mig hos honom och medtaga ett stycke rödkrita. Jag gjorde så som han önskade, fast jag inte kunde begripa hvad han skulle med kritan att göra. Samtidigt med mig infann sig vakten, som skulle föra honom till afrättningsplatsen och som vanligt vid sådana tillfällen, tillfrågades den dömde om han hade någon önskan som kunde uppfyllas.

— Ja! — sade han — jag vill gärna kvarlämna ett litet minne, till bevis att en sjöman varit här. Har kapten en bit krita?

— Han fick krittbiten och började rita på den hvitlimmade väggen. Först ett skeppsskrof, så master, rigg, rår och segel. När ritningen var färdig vände han sig mot oss och sade: Nu är jag färdig, tack och farväl! hvarpå han, gripande med ena handen om ett af de ritade vantena, liksom steg ombord på fartyget och — försvann med detta.

*

— I kommen kanske ihåg det där skeppet, som seglade så väl! Det där som seglade ifrån grisen. Nå väl! En dag länsade jag undan vinden i en förfärlig storm, så att jag inte kunde föra något annat segel än jagerfall*). Jag lät

*) Till icke sjömäns upplysning får anmärkas, att jagerfall är ett tåg, som går diagonelt från masttoppen till ändar af jagarbommen, och att nedhalaren är ett annat, som går nästan horisontelt, från jagarbommen in på däck.

logga och fann att skutan gjorde 13 knop. Det är för mycket i en sådan sjö, tänkte jag. Vi togo bort jagerfall och län-sade för bara »nedhalaren», och dock gjorde hon nu 12 knop, den minsta fart vi kunde få henne till i sådant väder. Ja! den skutan seglade öfverdådigt.

*

— Jag har också talat om för er att hon var mycket rank, därför nyttjade vi hängmattor, ty med sidvind kunde man aldrig ligga fast i kojerna. Var kojen i lovart, så rullade man i däck, var den i lä så rullade man upp på hyttväggen.

— Skutan var en gång lastad med trä, som alltid kilas väl fast och fyller hela lastrummet. En natt på styrmans vakt, öfverföllös vi af en s. k. »hvit by», som alltid infinder sig vid fullkomligt klar luft, hvarigenom man icke kan ana till hans närhet. De äro förfärligt våldsamma, men vara vanligtvis mycket kort. Inom några ögonblick var skutan kullslagen, och detta skedde med sådan hastighet att hon gick rätt rundt, så att masterna, i stället för att ligga i lä kommo att ligga mot vinden. Då nu en dyning kort därpå lyftande topparna öfver vattnet, fick hon åter luft under vingarna och byns sista pust lyftade henne åter på rätt köl. Vakten på däck hade under tiden hållit sig fast i det första tåg, den fått fatt uti.

— Jag visste inte om någonting, då styrman kom rusande ned i kajutan och väckte mig med ropet: kaptén, vi ha kantrat!

— Hvad pratar styrman för smörja? Ha vi kantrat när skutan ligger på rätt köl?

— Jo kaptén, vi ha kantrat och gått helt rundt.

— Hur vågar styrman komma med en så fräck lögn? Var god gå ut med sig!

— Kom ut skall kaptén få se, hela vakten och alla segel äro dyvåta. Fråga förrästen vakten.

— Jag gick ut på däck. Allting var vått. Det har rägnat sade jag. Det är saltvatten sade styrman. Jag gick upp på märsrån och slickade på bramseglet. Det var vått af saltvatten.

— Nu började jag tvifla. Jag gick åter ned och in i kajutan samt märker då att tågen i min hängmatta, som voro klara när jag gick till kojs, hade snott sig ett hvarf.

Är det verkligen möjligt, tänkte jag för mig själf. Jag gick in i skansen till besättningen. Alla sofvo, men där fanns likaledes en törn i hvarenda hängmatta. Jag kunde icke tvifla längre — men hade det icke varit för törnen i hängmattorna, hade jag ta mig tusan icke trott det ändå.

*

— Om jag sett tornet i Pisa? Ja, det kan ni vara säkra på. På sned står det och det är så högt, att, fastän det står midt på ett stort torg, så hänger toppen långt bort öfver hustaken. Ni ha naturligtvis sett afbildningar af det, men de äro lika mycket lika tornet i Pisa, som Babels torn. Förhållandet är, att det är så högt, att man aldrig har kunnat få papper stort nog att rita af det på, ty då man kommit till kanten af papperet, har det alltid funnits mera kvar af tornet, som icke fått rum. De afbildningar ni sett, föreställa blott hur man tror att det skulle se ut, om man hade kunnat rita af det.

*

— Att sjömän tugga tobak, det veten ni, men maken till bussar som min båtsman Olle brukade lägga in ha ni väl knappt sett maken till. Han gick alltid och såg ut, som om han hade tandvärk, så svullen var kinden på honom. Så kommo vi till Vestindien, där tobaken är billig, och där fördubblade Olle sina tobaksransoner. En gång låg en negerkanot längs sidan, och som vår egen båt var upptagen på annat håll, befallde jag Olle taga kanoten för att uträtta ett ärende för mig i land. Dessa kanoter äro mycket smala och ranka samt ros med en paddelåra. Olle hade alltid bussen på höger sida. När han nu satte sig ned i kanoten, höll denne på att kantra åt höger. Skiften bussen, Olle ropade jag. Han tog den då öfver till vänster, men då höll kanoten på att kantra åt den sidan, hvarföre han med gapande mun tog bussen emellan tänderna. Nu låg kanoten på rätt köl och han rodde i land. Väl uppkommen slängde han bussen ifrån sig. En i närheten varande tupp gaf då upp ett högt kacklande, flög upp och slog ned efter bussen samt såg högs komisk ut då han fann att det icke var en höna.

*

— Jaså, du vill veta hvad »linien» är för något? Det kan jag tala om för er, jag som passerat den så många gånger. Jo det är en ståltrådslina, som engelsmännen sträckt öfver sjön, för att alltid ha reda på när de äro midt på jorden. Tag fram en karta, så kan ni se den svarta strecken, som är dragen midt öfver; det är »linien», men där kallas den för ekvatorn. De andra streckarna äro blott för att visa hur långt det är dit.

Där är så varmt att man ej kan passera den på dagen, utan då man får se den måste man vända och sedan söka smyga sig förbi under natten. Ibland töjer den sig, och om icke engelsmännen då passa på och sträcka upp den, så kan man lätt hänga upp sig. Jag såg en gång en engelsman, som hade mistat alla tre bramstängerna. Hvar har du gjort af bramstängerna frågade jag. De hänga på »linien», svarade han.

— För att icke alldeles stekas, får man gå i tjocka skinnpelsar och hafva en plankstump på hufvudet, till skydd mot solstyg. Det är icke sådana där flugor, som vi kalla stygn, utan de se ut som en glödgad stoppnål. Man tror att de komma från solen, ty de falla ned och borra sig in i hufvudet på en. Jag drog en gång en sådan solpil ur hufvudet på en kamrat och stoppade den i västfickan, men han brände genast håll så att jag måste kasta den i sjön.

*

— Det finnes mycket flygfiskar i närheten af »linien». De äro så pass stora som en kråka, och flyga liksom denna. Ibland slå de ned i vattnet och hugga sig ett rof, men för det mesta flyga de och när de blifva trötta, slå de sig ned i riggen för att hvila sig, då man kan skjuta dem, såsom andra fåglar. Vingarne skina då vackert i solskenet, som på den vackraste påfågel, så att damerna utrikes bruka ha dem i sina hattar. Mången vacker flicka har gifvit mig en kyss för ett par flygfiskar. — Skratta inte du pojke!

*

— En sjöman får känna både värme och köld. En gång var jag vid nordpolen och fartyget frös naturligtvis fast. Jag trodde att vi skulle frysa ihjäl. Elden frös i kabyn, men det värsta af allt var att vinden också frös, så att vi fruktade för att vi aldrig skulle komma därifrån. Lyck-

ligtvis steg vattnet, så att isen bröt upp och strömmen kunde draga oss därifrån. Det var högt vatten hela tiden, som vi voro där, så att toppen på jordaxeln var öfversvämmad, annars kunde jag gjort vetenskapen en stor tjänst genom att taga med mig ett prof af densamma. Man vet nämligen icke af hvad ämne den består, men intressant var det i alla fall att få se det stora hål som den svarfvat i isen.

— Sedan vi kommit loss och kölden icke var mera än en 100°, efter hvad jag kunde gissa, ty spriten i termometern var naturligtvis också frusen, började jag längta att elden och vinden skulle tina upp, och det gjorde de äfven, men på ett sätt som jag icke hade väntat. I stället för att smälta, som andra flytande ämnen, kom elden loss med en explosion, som kastade kabysstaket högt i luften, och fastän vi hade alla segel fast, höllo vi på att kantra då vinden kom lös.

— Vi voro nu så vana vid kölden, att då vi kommo i land vi Tromsö, måste vi kläda af oss nakna och sofva i snön de första nätterna och det dröjde länge innan vi kunde sofva inom hus.

*

— Jag seglade en gång i Golfströmmen, då jag rätt förut fick se ett stort svart föremål. Jag höll af för att närmare undersöka detsamma och får strax därefter höra väldiga snarkningar, hvilka jag genast fann komma från en ofantlig åttaarmad bläckfisk, som låg i vattenytan och sof. Det var försent att undvika honom och en af hans armar sträcktes upp samt slingrade sig om vinchändan. Jag gaf genast befallning att hyfva in på vinen, men då vi hade omkring 100 fot af armen började skutan kränga mycket hårdt, hvarföre jag gaf befallning att kapa af armen med en yxa. Detta verkställdes också, men nu blef bläckfisken ursinnig. Han sam en half mil till lä för att taga sats och rusa på oss, då i detsamma tre hvalfiskar kommo simmande emot honom. Med en af sina armar grep han den som gick först, kramade honom så att vi kunde höra hur benen krossades och kastade honom högt i luften. Detta vände hans uppmärksamhet från oss. De två återstående hvalarne vände genast och begäfvu sig mot land samt kommo om en stund tillbaka med en oerhörd svärm af kamrater, för hvilka de berättat om mordet på deras kamrat. På något afstånd ordnade de

sig i en ring rundt omkring bläckfisken, som slött glodde på dem med sina stora hemska ögon, hvarefter de alla på en gång rusade mot honom. Nu uppstod en förfärlig strid. Efter hand som hvalarne kommo inom räckhåll, grepos de och slungades upp i luften och som bläckfisken hade sju armar kvar kastades vanligen sju stycken på en gång upp i luften. Han lekte med dem som en jonglör leker med sina kulor, men han måste duka under för öfvermakten. Hvarlarne sletu sönder honom bit för bit och när de slutligen aflägsnade sig, var hafvet på en half mils omkrets öfverströdt med hvalstjärtar och fenor samt stycken af bläckfisken.

*

Här slutar styrman Bondes historier. Läkaren påstod att han dog af slag, men det är berättadt, att en vidunderlig historia, som han höll på att berätta, fastnade i halsen och kväfde honom. Denna historia gick förlorad för eftervärlden.

Diverse äfventyr.

Kapten Larissy.

En afton omkring en vecka före jul voro sex kaptener församlade på Morgan & Todds mäklarekontor i Cardiff. De rökte sina pipor och talade hufvudsakligast om sjöfartsangelägenheter. Den mest pratsamme af dem alla var Jack Larissy, skeppare på skonerten Redunsant från Cork. Att döma af hans tal och åtbörder, skulle man hafva trott honom vara den mäst djärfve, enärgiske och verksamme man, som kan tänkas. I verkligheten var han den lataste bland dödliga och ehuru han visste att de närvarande kände honom, fortfor han att skryta öfver de märkvärdiga äfventyr han upplefvat och där endast hans enärgi och skicklighet räddat honom: från undergång.

Slutligen kommer Todd, skeppsmäklaren, in och säger att nu vore det tid att slå igän schappet.

— Jag förmodar att ni hållit målron vid makt kapten Larissy: jag vet att ni är en förunderlig man. Det är icke att undra på att håret faller af er. Hör på, kapten Jack! Har ni lust att hålla ett vad?

— Om hvad?

— Jo, det blåser nu en fin västligt bris; edert fartyg blir lastadt i morgon afton och jag håller en 10 pund nota att ni ändå icke äter er julmiddag i Cork. Ni har 8 dagar på er.

— Ah! — sade kapten Larissy, — vill ni göra narr af mig? Det är intet, som hindrar mig att äta min julmiddag i Cork, såvida jag icke är där inom 48 timmar, och om jag får ut kolena fort nog, kommer tillbaka och äter den här.

Ett allmänt fnittrande följde på detta kapten Larissys svar och Todd, som att börja med, hade gjort sitt anbud på skämt, blef förargad, tog fram två fempunds noter ur sin ficka och sade: — Jag menar allvar.

— Afgjordt! — sade kapten Larissy, — jag skall taga upp 10 pund på frakten i morgon och hålla emot.

Till mäklarens stora förvåning utbögsrades Redudent

följande afton och gick direkt till sjös. Han hade beräknat, att kaptenen, som vanligt skulle taga sig ett par dagar att göra sig i ordning och icke begifva sig i väg förr än han fått ett par telegram från hustrun.

Den sydostliga vinden varade tills de kommit midt för Lundy Island, men då blef det stillt och tjocka. Larissy hade visat en ovanlig verksamhet då han tog fartyget ur dockan och till sjös, med denna ansträngning af själs- och kroppskrafter hade varit så stora, att en reaktion snart inträffade. När han därför följande dag kom ur kojén, var han för lat att gifva några order om kursen. Dagen därpå var tjockan ännu värre och skepparn vid dåligt lynne. Hans besättning hade alltid ansett honom vara slängdare än alla andra skeppare, till sjös eller i land, och nu fruktade han att de skulle märka, att han icke visste hvar de befunno sig. Äfven följande dag fortfor tjockan. Först på fjärde dagen blef det klart, men skepparen var i alla fall lika illa ute, ty det fanns hvarken sextant eller oktant ombord och om de hade funnits, hade han icke förstått att begagna dem.

— Hvad skola vi styra för kurs, skeppare? — sade styrmannen då han kom in i kajutan.

— Flaherthy! — svarade denne från kojén, — jag måste bekänna att jag inte vet det; men för Guds skull! låt inte besättningen få en aning härom. — I detsamma fick han dock en ljus idé, — Flaherthy, sade han, töm köttunnan och bär köttet in i kajutan, men låt icke folket se det.

— Jag tror han håller på att förlora det lilla vettet han har, — tänkte styrmannen, men lydde ordern. Därpå nedkallades besättningen i kajutan och Larissy talade: — Det gör mig ondt gossar, men jag måste säga er att vi gingo från Cardiff med mycket litet proviant, och nu säger styrmän att köttunnan är tom. Vi måste lefva på grönsaker och hårdt bröd tills vi få något fartyg i sikte, och då kunna vi tillbyta oss proviant för litet kol. Gå nu på däck gossar och håll god utkik efter seglare, ty det är vår enda »changs».

På eftermiddagen kom en seglare i sikte och klockan 3 lågo de långs sidan på en amerikansk bark, som, efter det Larissy berättat sin sorgliga historia, gaf dem en veckas proviant i utbyte mot kol.

— Hvert skolen I gå? — frågade L. med armarne på ledstången.

— Till Plymouth, — svarade yanken.

— Hur står er räkning?

— Jag gissar vi äro 60 mil från Lisard, vi styra O. t. S.

nu.

— Ja, det är ungefär rätt! — sade L. — men om du tager mitt råd, så styr litet sydligare. Luften ser sydlig ut; och — han gjorde en obestämd rörelse med handen, ty han var icke riktigt säker på hvar han hade syd.

— Tack så mycket, men hvart skolen i hän?

— Till Cork, min gosse, det är god vind för mig, med sydlig vind. O. S. O. är er kurs- och håll god utkik; ni får snart land med den kursen.

Fartygen skiljdes åt och Larissy var glad. Han hade erhållit den upplysning, som han önskade, utan att besättningen hade märkt hans oro, och hans vad var så godt som vunnet.

Alla segel tillsattes nu, och då besättningen kom ned från väders, underrättades de om att en god kvällsvard väntade dem i kajutan. Under det att besättningen åt sade Larissy: — Var det icke en Guds lycka att den där yanken träffade på en slängd karl, som jag, som vet något. Där gick han gossar, och höll på att styra rakt in i fördärfvet, om jag icke hade gifvit honom kursen. Om vinden friskat hade han stått rätt på Landsend före midnatt och fartyget med alle man kanske gått förloradt. Ni kunnen vara glada att ha med en man som Jack Larissy att segla med gamla Redundant; annars hade ni kanske nu legat kantrade uti i Atlanten och hållit på att dö af hunger och köld. God natt nu gossar, — jäspade han; — jag är nästan utsliten af själsansträngning. Säg mig till Flaherthy, när Ballycotton kommer i sikte.

Följande dag var kapten Larissy i Cork, vann sitt vad och ansågs af sin besättning »slängdare» än någonsin.

*

Kapten Larissy var öfvermåttan lat. När hans fartyg låg i hamn och lossade sin last, brukade han sitta på ett vattenfat, med en gammal smutsig pipa i munnen och uppmuntra sjömännen, som svettades vid vinchen. — Hyf away gossar! Så skall det gå! Det är bra! etc. — Han ansåg tydligen att han då hade ett styft arbete, och han blef se uttröttad, att då han skulle tända sin pipa eller ville ha lite vatten måste en af besättningen afbryta arbetet för att

hjälpa honom härmed. Det var därför som kapten Larissy var nöjd och belåtet, fastän han, tillsammans med en mängd andra skeppare, hade legat vinddrifven i Milford Haven under flera veckor.

En morgon befann han sig där i land bland en del andra skeppare, hvilka talade om den sist anlände vinddrifvaren, kolångaren »Dundalk», kapten Marten.

— Jag tror gamle Dundalk höll på att sjunka här utanför — sade en, annars hade aldrig Marten vänt ryggen till. Jag tror han ämnar gå ut i natt vid högt vatten. Han har ett eget slags mod, så närvös han också är.

— Han kommer att segla sig i sank en dag och jag undrar om redaren då tager vård om hans familj.

— Tyst! — sade en — du skrämmer upp kapten Larissy; vet du icke att hans son Mick far med Marten?

— Det vill mera än prat till för att skrämma mig. Martens vet att sköta en båt så bra som någon. Här kommer han om, ni har något att säga honom.

Kapten Marten hade ett, för en sjöman ovanligt sätt. Han framkastade oupphörligt frågor, utan att afvakta svar, och såg aldrig en person i ansiktet. — Hallå! — ropade han, då han fick se de närvarande, — om hin kastade sitt nät här skulle han få en vacker fångst! Hur må ni gossar? Förfärligt väder utanför! Nära att sjunka! När ha vi nymåne? Du ser frisk ut Larissy! Mick mår bra! Skall göra honom till styrman nästa resa! Ger mig iväg till kvällen! Skall telegrafera till redaren! Kommer igän om fem minuter.

— Jag undrar om han ville ge en ett ryck ut ur hamnen — sade kapten Larissy och slog sig härvid på låret, liksom om han fått dé.

— Hur står det till, kapten Jack, tänker ni be honom om bogsering?

— Åh! kapten Larissy lämnar icke sitt kvarter förr än han har god vind och himlen varit klar i 24 timmar, sade en kapten Archer.

— Jag har gjort resor innan du var född och jag håller vad med dig om 10 pund, att jag skall vara hos Waterford innan i morgon kväll.

— Du är från förståndet, gamle man!

— Bry dig icke om det, vill du hålla vad?

— Ja, kör till för en 10 punds nota!

— Det ligger något under detta, sade en ung skeppare till sin granne. Han skulle aldrig hållit vad om han icke varit fullkomligt säker på sin sak, men hur han skall kunna komma hem på 24 timmar, begriper jag inte; han behöfver hela den tiden för att kryssa sig ut ur hamnen, och att taga bogsering lönar sig inte.

— Ja, inte förstår jag det, men kommer du ihåg att gamle Larissy vann ett ungefär likadant vad förra vintern då han skulle till Cork?

Nu inträdde kapten Marten. — Skickat telegram till redaren. Sade det blåst en orkan; hvad? Hemma i morgon. Några hälsningar till gumman, kapten Jack? Skall jag säga henne att du blir för fet af färskt kött?

— Åh! det behöfs icke att taga några hälsningar från Larissy, han skall vara i Waterford i morgon, pikade kapten Archer.

— Hvad hör jag? Waterford i morgon. Blåser en storm utanför. Hög sjö. Är du från dina sinnen?

— Var lugn för mig skeppare! Jag skall vara i Waterford i morgon, så säkert, som att spökskeppet är i S:t Georgeskanalen i natt.

— Spökskeppet! Spökskeppet! Hvad fattas dig man? Sök en doktor, Larissy! För mycket färskt kött. Får gå ombord nu.

— Sakta! Sakta! Jag går ombord med dig; jag vill se min son Mick och tala vid honom.

— Yttersta vilja och testamente! Gå efter en lagkarl! Kom ihåg mig.

— Var ingen narr! Jag sade dig att jag skall gå ombord med dig och menar det.

Sedan kapten Marten kommit ombord, sprang han omkring några minuter, svor öfver besättningen på däck och genom språkröret på maskinisten och gick därpå ned i kajutan, hvarefter far och son hade en lång konversation under det de stödde armarne på relingen.

När Larissy lämnade fartyget, ropade han till Marten: — Lycklig resa! Pass upp för spöken! — och då kapten Marten gick sin väg, muttrade Mick: Far är den slugaste gamle räff i dessa farvatten; det är han.

Innan kapten Marten gick ned, gaf han styrmannen order att taga fartyget till sjös vid högt vatten, ty han hade icke sofvit på 24 timmar och ämnade taga sig en god lur.

— Det visste jag — sade Mick — och farsgubben visste det också, annars hade han icke varit så ifrig att hålla vad.

— Jag tycker icke om det — sade styrmannen — skepparn kommer att taga hufvudet af oss, då han får reda på spektaklet.

Omkring en timme före högt vatten såg man Redundant komma ned för hamnen, med en liten bogserbåt före. De öfriga skepparne stodo såsom slagna af åskan. De kunde icke förstå hvad han skulle ute att göra, då vinden var rätt emot och han i alla fall icke kunde göra resan på 24 timmar. Fartyget gick snart ur sikte och ingen visste om det gått till sjös eller ej. Det gick dock icke lång; det ankrade nästan långsidan på Dundalk, där bogserbåten lämnade det.

Vinden var nästan tvärs, frisk bris med disa, och snart började ångarens maskin gå sakta framåt. För den svåra sjöns skull styrdes först något upp mot vinden, men efter några timmar ändrades kursen. Då kom kapten Martens på däck: — Hvad ligger du an? Hvad är vinden? Bravo! hemma i morgon! Min Gud! hvad är det? — Då kapten Marten sade detta lyfte han händerna i vädret och syntes undra några ögonblick, som vore han fastvuxen vid däck.

Då styrmannen såg kaptenens förskräckelse, sprang han fram och frågade: Hvad är det? Hvad är det?

— Se dit! — sade kaptenen hest och pekade akterut. Larissy hade rätt! ser du icke Spökskeppet?

— Jag ser ingenting — sade styrmannen med darrande röst, — det är kanske tjockan, som gör att det ser besynnerligt ut.

— Det är ingen tjocka, det vet du; du darrar ju i hela kroppen. Se dig om Mick, är icke det ett fartyg? Spökskeppet.

Det fanns intet misstag. Ett fartygs höga master syntes i kölvattnet, och tycktes göra samma fart som ångfartyget, men hade inga segel tillsatta.

— Nådige himmel! vi äro dödens. Kommer det långsidan äro vi förlorade. Stanken skulle döda oss, ty spökskepp äro alltid lastade med lik. Larissy hade rätt; hvar får den karlen sitt vetande ifrån? Gud vare oss nådig.

Han hämtade sig dock så pass att han kunde springa till språkröret och ropa till maskinisten att elda på allt hvad han kunde, äfven med fara att spränga pannan. Därpå ru-

sade han ned i kajutan, vridande sina händer under fåfånga försök att komma ihåg sina böner.

Styrmannen skrattade så att han måste rulla sig på däck och Mick kunde knappt hålla sig fast vid ratten.

Mick aflöstes nu vid rodret af en matros och gick till kojs. Efter ½ timma stack kaptenen hufvudet försiktigt upp genom kajutkappen och ropade: styrman! är det där ännu? Kom och se, svarade styrman, vi gå 5 knop fortare än Dundalk någonsin gjort och han följer oss.

Dimman lättade på och nu kunde man tydligt se att det var en skonert. Ah! det är en skonert, spökskeppet var ju en brigg; den måste hafva ändrat rigg. Spökskeppet gjorde nu en sättning och skepparen dök åter ned i kajutan.

När de kommit halfvägs till Waterford, hade flodtiden börjat löpa, luften var fullkomligt klar och då styrmannen ändrade kursen sprang bogsertåget för Redundant och ett stort stycke däraf slungades ombord på ångbåten. När Martens kom upp nästa gång, var spökskeppet försvunnet.

Ångfartyget kom in i hamnen på morgonen och omkring kl. 3 e. m. såg kapten Martens till sin ytterliga förvåning, att Redundant bogserades upp för floden, och det dröjde icke länge förrän Larissy kom ombord.

— Hur kunde du göra det? Gått som en ångbåt! Du är en underlig man! Ihjälskrämd i natt; jag darrar ännu o. s. v.

— Jag kommer för att få igen mitt bogsertåg; vi skiljdes åt i morse midt för »Smalls».

Martens stod stum några ögonblick, därefter utbrast han: — Och du spelade mig det sprattet? Nå, håll nu munnen din gamle syndare, så skall icke jag håller säga något.

*

Jeppa Persson på skonerten Anna Petronella var stadd på resa från Göteborg till Trelleborg under en mörk natt men med godt sigtigt väder. Fartyget var litet och hade endast 3 mans besättning, hvilket gjorde att kocken som stod vid rodret, var den ende man som fanns på däck då kaptenen från sin mjuka dubbädd kom upp och skyndade förut. Under det han här står och ser sig omkring, tycker han sig i mörkret se en annan skonert vara mycket nära, hvarför han beslöt att preja honom och följande samtal uppstod:

— Skonare ohoj! Hvar kommer skonarn ifrån?

— Från Göteborg! — Det gör jag med.

— Hvar skall skonarn gå?

Till Trelleborg! — Det skall jag med.

— Hvad heter skonarn?

— Anna Petronella. — Det gör min med.

— Hvad heter skepparen?

— Jeppa Persson. — Det gör min knif jag med.

— Lycklig resa! — Tack!

Kommen akterut frågar han kocken:

— Såg du skonarn?

— Nej, men jag hörde han preja.

— Det var min lif jag som preja.

— Jaså! men det var jag som svara.

Skepparen hade fått ett fjun af dunet i ögonhåren och trodde sig se en seglare, under det att kocken, som icke såg någonting, trodde att rösten kom från ett annat fartyg.

*

Jeppa Persson skulle en gång till Danmark och hämta last. Kommen ned till Stora Bält, uppstod tjocka, som varade en hel dag, och då strömmen gick stark, hade han icke så noga reda på hvar han befann sig, hvarjämte vinden aftog så att det blef alldeles stillt. Fram mot morgonen hördes råmande från kreatur.

— Vi måste vara nära land — sade skepparen. — Ned med rodret, så få vi se om hon går öfver stag.

Där låg nu skutan och vred något på sig men gjorde ingen framfart. En stund därefter hördes råmandet från andra sidan och mycket närmare.

— Herre Gud! vi ha ju land på bägge sidor och äro alldeles in i backen. Låt gå ankaret kock.

— Där är inget tåg i det!

— Låt gå ankaret säger jag!

Plums, där gick det! Råmandet kom närmare i oroväckande grad. Jeppa sprang omkring som en yr höna och visste icke hvad han skulle taga sig till.

Kort därpå hördes råmandet alldeles invid sidan och ur tjockan framskymtade en stor båt full med kreatur.

— Hvad ä' ni för några, som hålla på att skrämma ihjäl folk?

— Jo, vi ä' bönder från Samsö, som skola in till Odense med kreatur.

*

Jeppa hade en dag varit på marknad och hade där köpt diverse laggkärl, hvaribland äfven fanns en bytta. På hemresan, som företogs i båt, uppstod tjocka och motvind. Jeppa hade glömt sin klocka och kunde därför icke veta hur länge han låg på hvardera bogen, men kocken, som var med, upphjälpte detta därigenom att han föreslog att de skulle fylla den gistna byttan med vatten och vände var gång byttan var tom. Förslaget godkändes och kryssningen försiggick i godt mak, tills båten plötsligt stötte på grund.

— Det va' la »jädran» — sa' Jeppa, — vi ha legat 4 byttor ut och bara 2 byttor in och alliaväl stå vi på grund.

Det dröjde länge innan Jeppa kunde begripa att byttan småningom hade tätat.

*

Jeppa tog en dag båten för att ro i land, men dessförinnan tillsade han styrman, att om de ville honom någonting, behöfde de bara ladda kanonen och skjuta ett skott, så skulle han genast komma ombord. Fram på dagen kom kocken och rapporterade att potäterna tagit slut. Vi få väl skjuta då, sade styrmannen, men jag kan inte ladda. Det kan jag sade kocken. I kanoner stoppades nu allt krut, som fanns ombord, hvilket fyllde honom till hälften, hvarpå han sköts ut med mynningen öfver relingen.

— Det kommer väl att smälla alldeles förskräckligt, sade styrmannen.

— Åh nej! jag kan ju hålla den stora ärtkitteln för, sade kocken — så smäller det inte så hårdt.

Kocken lade sig på magen öfver kanonen och höll ärtkitteln framför mynningen och styrmannen kom med luntan.

— Håll nu väl fast kock!

— Ja, men skjut bara sakta styrman.

Luntan sattes till fänghålet. Pssrs — Bom! och där lågo nu både kocken och ärtkitteln långt ute i sjön.

*

Kapten L., som förde ångbåt mellan Göteborg och Vänershamnar, var en stor spektakelmakare och underlät aldrig, då tillfälle gafs, att skoja med kamraterna.

Vid ett tillfälle hade han räknat ut, att han skulle möta sin vän, kapten G., på ett ställe i Göta älf, där denna är mycket smal. När lanternorna skulle utsättas om aftonen,

lät han binda dem fast på ändarna af två långa stänger, hvarpå skarp utkik hölls efter vännen G.

Så snart denne kommit i sikte, skjötes stängerna ut, så att det i mörkret såg ut, som om fartyget varit så bredt att det upptog hela älfven.

Då G. fick sé detta vidunder blef han förskräckt. — Kors för tusan! hvad är det för en båt? Han ta'r ju upp älfven! Sakta! Stopp! Hur skall detta gå?

Eftersom fartygen närmade sig hvarandra, drogos stängerna så småningom in tvärs öfver däck, och då de passerade hvarandra, syntes intet ovanligt.

Både kapten G. och besättningen hade svårt att förklara den underliga synvillan, för hvilken de varit utsatta, tills hemligheten småningom dunstade ut.

*

L. hade blifvit ovän med kapten C., en gottländing, som förde passagerarfartyg på Stockholm. Kapten C. var nämligen allt för högdragen för att behaga kapten L., hvarför denne beslöt att spela hans högmod ett spratt. För detta ändamål inköptes ett fårskinn, med vidhängande horn och ull, som uppstoppades.

Tidigt på morgonen, samma dag som C. skulle afgå, placerades »fåret» midt för C:s fartyg, under den träbro, som då för tiden utgjorde kanalångarnes tilläggsplats i Göteborg, och under den villervalla, som rådde strax före fartygets afgång, smög sig L. ombord, lossade ändarne på flagglinan under gaffeln och kastade dem oförmärkt till en under bron sittande matros, som fästade den ena ändan omkring den uppstoppade »gumsen» och den andra ändan i bron.

Stolt vandrar kapten C. på kommandobryggan. — Kast loss! Framåt! Men... hvad i Herrans namn är det...? Stopp! Och under det att fartyget glider sakta fram, glider också »gumsen» uppåt, tills han kommit upp under gaffeln, då flagglinan brister och han dimper i däck, till mycken förnöjelse för alla passagerarne och åskådarne på bron, men till mycken förtret för kaptenen.

